EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

14. jaanuar 2010 *

Kohtuasjas C-233/08,

mille ese on EÜ artikli 234 alusel Nejvyšší správní soudi (Tšehhi Vabariik) 5. mai 2008. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 30. mail 2008, menetluses

Milan Kyrian

versus

Celní úřad Tábor,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees esimese koja esimehe ülesannetes A. Tizzano, kohtunikud E. Levits, A. Borg Barthet, M. Ilešič (ettekandja) ja J.-J. Kasel,

* Kohtumenetluse keel: tšehhi.

kohtujurist: J. Mazák,
kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 13. mai 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades kirjalikke märkusi, mille esitasid:

– Tšehhi valitsus, esindaja: M. Smolek,

– Saksamaa valitsus, esindajad: M. Lumma ja C. Blaschke,

– Kreeka valitsus, esindajad: I. Chalkias ning E. Leftheriotou ja V. Karra,

– Poola valitsus, esindaja: M. Dowgielewicz,

– Portugali valitsus, esindaja: L. Inez Fernandes,

– Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad: M. Afonso ja L. Jelínek,

olles 15. septembri 2009. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus puudutab nõukogu 15. märtsi 1976. aasta direktiivi 76/308/EMÜ vastastikuse abi kohta teatavate lõivude, tollimaksude, maksude ja muude meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel (EÜT L 73, lk 18; ELT eriväljaanne 02/01, lk 44), muudetud nõukogu 15. juuni 2001. aasta direktiiviga 2001/44/EÜ (EÜT L 175, lk 17; ELT eriväljaanne 02/12, lk 27, edaspidi „direktiiv 76/308"), artikli 12 lõike 3 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud M. Kyriani ja Celní úřad Tábori (Tábori toll) vahelises kohtuvaidluses seoses Hauptzollamt Regensburgi (Regensburgi toll, Saksamaa) poolt antud nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi täitmisele pööratavuse kontrollimisega.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 Direktiivi 76/308 eesmärk on kõrvaldada ühisturu rajamise ja toimimise takistused, mis tulenevad nõuete, sealhulgas tollimaksude sissenõudmist reguleerivate siseriiklike õigusnormide kohaldatavusest ainult oma riigi territooriumil.

4 Direktiivi 76/308 põhjenduse 6 kohaselt peab asutus, kellelt abi taotletakse, erinevat laadi abi andma vastavalt õigusnormidele, mis reguleerivad kõnesolevat valdkonda tema asukohaliikmesriigis, ning selle direktiivi põhjenduse 7 järgi tuleb sätestada abitaotluste koostamise tingimused abi taotlevale asutusele ning piiritleda need asjaolud, mille korral asutus, kellelt abi taotletakse, võib selle rahuldamata jätta.

5 Direktiivi 76/308 põhjenduses 10 on viidatud võimalusele, et sissenõudmismenetluse ajal võib asjaomane isik selle asutuse asukohaliikmesriigis, kellelt abi taotletakse, vaidlustada nõude või selle täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi, mis on välja antud abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigis; selleks puhuks tuleb ette näha, et asjaomane isik peab nõude vaidlustamiseks pöörduma abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigi pädeva organi poole ja et asutus, kellelt abi taotletakse, peab juba alustatud täitemenetluse peatama, kuni eespool nimetatud organ teeb selles küsimuses otsuse.

6 Direktiivi 76/308 artikli 4 lõige 3 sätestab:

„Asutus, kellelt abi taotletakse, ei ole kohustatud esitama informatsiooni:

a) mida tal ei oleks võimalik saada oma asukohaliikmesriigis tekkinud samalaadsete nõuete sissenõudmiseks;

b) mis avalikustaks äri-, tootmis- või ametisaladusi;

c) mille avalikustamine ohustaks riigi julgeolekut või kahjustaks selle avalikku korda.”

7 Selle direktiivi artikli 5 lõike 1 järgi peab asutus, kellelt abi taotletakse, teatama abi taotleva asutuse palvel kooskõlas oma asukohaliikmesriigis samalaadsete dokumentide ja otsuste teatamist reguleerivate seadustega adressaadile kõigist juriidilistest dokumentidest ja otsustest, sealhulgas kohtudokumentidest ja -otsustest, mis pärinevad abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigist ning on seotud nõude või selle sissenõudmisega.

8 Nimetatud direktiivi artikli 5 lõige 2 sätestab, et teavitamispalves tuleb esitada adressaadi nimi, aadress ja muu identifitseerimiseks vajalik asjakohane teave, millele taotluse esitanud asutusel tavaliselt juurdepääs on, teatatava juriidilise dokumendi või otsuse laad ja teema ning vajaduse korral ka võlgniku nimi, aadress ja muu identifitseerimiseks vajalik asjakohane teave, millele taotluse esitanud asutusel tavaliselt juurdepääs on ning nõue, mida juriidiline dokument või otsus puudutab, samuti muu asjassepuutuv informatsioon.

9 Direktiivi 76/308 artikkel 6 näeb ette järgmist:

„1. Asutus, kellelt abi taotletakse, nõuab abi taotleva asutuse taotluse korral kooskõlas oma asukohariigis samalaadsete nõuete suhtes kohaldatavate õigusnormidega sisse nõuded, mille kohta on olemas nende täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument.

2. Sel eesmärgil tuleb kõiki nõudeid, mille kohta on esitatud sissenõudmistaotlus, käsitada selle liikmesriigi nõuetena, kus asub asutus, kellelt abi taotletakse; välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artiklit 12.”

10 Selle direktiivi artikli 7 lõiked 1, 2 ja 3 sätestavad:

„1. Nõude sissenõudmistaotlusele, mille taotluse esitanud asutus esitab asutusele, kellelt abi taotletakse, tuleb lisada taotluse esitanud asutuse asukohaliikmesriigis välja antud vastava nõude täitmisele pööramist lubav ametlik dokument või selle kinnitatud koopia ning vajaduse korral ka muude sissenõudmiseks vajalike dokumentide originaal või kinnitatud koopia.

2. Abi taotlev asutus võib esitada sissenõudmistaotluse ainult juhul, kui:

a) nõuet ja/või selle täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti ei ole tema asukohaliikmesriigis vaidlustatud, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse artikli 12 lõike 2 teist lõiku;

b) ta on oma asukohaliikmesriigis kohaldanud asjakohast sissenõudmismenetlust, mis on lubatav lõikes 1 nimetatud juriidilise dokumendi alusel, ja nõuet ei ole võetud meetmete tulemusel täielikult tasutud.

3. Sissenõudmistaotlusel tuleb märkida:

a) nimi, aadress ja muu asjaomase isiku ja/või tema varasid hoidva kolmanda isiku identifitseerimisega seotud asjakohane teave;

[…]”

11 Nimetatud direktiivi artikkel 8 näeb ette järgmist:

„1. Nõude täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti tunnustatakse otseselt ja seda käsitatakse automaatselt kui juriidilist dokumenti, mis lubab taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi nõude täitmisele pööramist.

2. Esimesest lõikest olenemata tuleb nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument vajaduse korral ja kooskõlas taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigis kehtivate seadustega vastu võtta ja kinnitada dokumendina, mis lubab nõude täitmisele pööramist kõnesoleva liikmesriigi territooriumil, ning sellise dokumendiga asendada või täiendada.

Liikmesriigid püüavad vastuvõtmise, kinnitamise, täiendamise või asendamisega seotud vorminõuded täita kolme kuu jooksul alates sissenõudmistaotluse saamisest, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse kolmandat lõiku. Kui täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument on nõuekohaselt koostatud, ei või kõnealuste vorminõuete täitmisest keelduda. Taotluse saanud asutus teavitab taotluse esitanud asutust kolmekuulise tähtaja ületamise põhjustest.

Kui nende vorminõuete täitmine põhjustab nõude ja/või taotluse esitanud asutuse poolt väljastatud nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi vaidlustamise, kohaldatakse artiklit 12.”

12 Direktiivi 76/308 artikli 12 lõiked 1–3 sätestavad:

„1. Kui sissenõudmismenetluse ajal vaidlustab huvitatud isik nõude ja/ või selle täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi, mis on välja antud abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigis, peab nimetatud isik pöörduma abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigi pädeva organi poole vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele seadustele. Abi taotlev asutus peab sellest teatama asutusele, kellelt abi taotletakse. Kõnesolevast pöördumisest võib asutusele, kellelt abi taotletakse, teatada ka asjaomane isik.

2. Niipea kui asutus, kellelt abi taotletakse, on abi taotlevalt asutuselt või huvitatud isikult saanud lõikes 1 nimetatud teate, peatab ta täitemenetluse kuni selles valdkonnas pädeva organi otsuseni, kui taotluse esitanud asutus kooskõlas teise lõiguga teisiti ei nõua. […]

Lõike 2 esimesest lõigust olenemata võib taotluse esitanud asutus kooskõlas oma asukohaliikmesriigis kehtivate õigusnormidega nõuda, et taotluse esitanud asutus nõuaks vaidlustatud nõude sisse, kui taotluse saanud asutuse liikmesriigis kehtivad õigusnormid seda lubavad. Kui vaidlustamise tulemus on võlgnikule soodne, vastutab taotluse esitanud asutus sissenõutud summade tagasimaksmise ja vajaduse korral kooskõlas taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigis kehtivate õigusaktide kohaselt tasumisele kuuluva hüvitise maksmise eest.

3. Liikmesriigis, kus asub asutus, kellelt abi taotletakse, võetud täitemeetmete vaidlustamisel tuleb pöörduda selle liikmesriigi pädeva organi poole vastavalt seal kehtivatele õigusnormidele.”

13 Selle direktiivi artikkel 17 sätestab:

„Abitaotlustele ja täitmisele pööramist lubavatele ja muudele asjakohastele dokumentidele tuleb lisada tõlge selle liikmesriigi ametlikus keeles või ühes ametlikus keeles, kus asub asutus, kellelt abi taotletakse, ilma et see piiraks nimetatud asutuse õigust tõlkest loobuda.”

14 Nimetatud direktiivi artikli 23 kohaselt ei takistata selle direktiivi sätetega „ulatuslikumat vastastikust abi, mida liikmesriigid annavad või hakkavad üksteisele andma lepingute ja kokkulepete alusel, kaasa arvatud kokkulepped kohtudokumentidest ja muudest juriidilistest dokumentidest teatamise kohta”.

Siseriiklikud õigusnormid

15 Seaduse nr 191/2004, mis käsitleb rahvusvahelist abi teatavate rahaliste nõuete sissenõudmisel (Zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek), § 2 lõike 7 kohaselt kuulub rahvusvahelise abi andmisel kohaldamisele seadus nr 337/1992 maksukorralduse kohta (Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků), kui seadus nr 191/2004 ei sätesta teisiti.

16 Seaduse nr 191/2004 § 5 „Nõuete sissenõudmine” sätestab:

„1. […] Ministeerium tagab teise liikmesriigi pädeva asutuse taotlusel nõuete sissenõudmise; […] Sissenõudmistaotlust tuleb põhjendada, esitades pädeva asutuse asukohaliikmesriigis täitmisele pööramist lubava täitedokumendi originaali või kinnitatud koopia.

2 Ministeerium algatab nõude sissenõudmismenetluse, kui taotluses on ära toodud järgmised andmed:

a) füüsilise isiku ees- ja perekonnanimi ning elukoht või võlgnikust juriidilise isiku ärinimi ja asukoht või vajaduse korral pädeva asutuse asukohaliikmesriigi õiguse alusel nõude täitmiseks kohustatud isiku nimi […] samuti muu teave, mis on vajalik võlgniku või sellise teise isiku tuvastamiseks, kelle valduses on võlgniku vara,

b) nõude laad, peanõude summa koos intresside, karistusmaksete, rahaliste trahvide ja tasumisele kuuluvate kuludega, mis on esitatud mõlema liikmesriigi vääringus, viitega täitedokumendile,

c) teave täitedokumendi lõplikkuse (seadusjõus kohtuotsus) ja aegumistähtaja ning nõudeõiguse aegumistähtaja kohta,

[…]

f) teise liikmesriigi pädeva asutuse kinnitus vastavalt § 6 lõikele 2, […]

3. […] Kui taotluses puudub lõikes 2 ette nähtud teave, viib ministeerium sissenõudmismenetluse läbi üksnes siis, kui tema taotlusel see teave esitatakse.”

17 Seaduse nr 191/2004 § 6 lõike 1 kohaselt tunnustatakse pädeva asutuse asukohaliikmesriigis nõude täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti kohe, alates nõuetekohaselt vormistatud sissenõudetaotluse esitamise kuupäevast, Tšehhi Vabariigis nõude täitmisele pööramist lubava täitedokumendina. Nimetatud paragrahvi lõike 2 kohaselt algatab ministeerium sissenõudetaotluse alusel menetluse üksnes juhul, kui teise liikmesriigi pädev asutus kinnitab, et nõude täitmisele pööramist lubavat täitedokumenti ei ole pädeva asutuse asukohaliikmesriigis vaidlustatud, välja arvatud kõnesoleva seaduse § 7 lõikes 1 nimetatud juhtudel, ning et pädeva asutuse asukohaliikmesriigis viidi läbi täitemenetlus, mille tulemusel võlga ei tasutud täielikult.

18 Seaduse nr 191/2004 § 13 lõige 1 sätestab:

„Ministeeriumi ja teise liikmesriigi pädeva asutuse vaheline teabevahetus toimub selle liikmesriigi ametlikus keeles, kelle pädevalt asutuselt taotleti abi seoses nõude sissenõudmisega. […] Kui ministeerium ja teise riigi pädev asutus lepivad kokku teisiti, ei toimu teabevahetus selle liikmesriigi ametlikus keeles, kellele esitati abitaotlus seoses nõude sissenõudmisega.”

19 Seaduse nr 337/1992 § 32 lõige 1 sätestab:

„Maksumenetluses võib kehtestada kohustusi ja tunnustada õigusi üksnes otsusega. Nimetatud otsus on adressaadile õiguslikult siduv üksnes juhul, kui see talle teatavaks tehakse või edastatakse nõuetekohaselt, välja arvatud juhul, kui käesolev seadus või eriseadus sätestab teisiti."

20 Seaduse nr 337/1992 §-s 73 on sätestatud maksuvõlgnevuste sissenõudmise kord. Selle paragrahvi lõike 7 alusel kohaldatakse maksuvõlgnevuste sissenõudmisel tsiviilmenetluse seadustiku vastavaid sätteid.

21 Seaduse nr 99/1963 tsiviilkohtumenetluse kohta (Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád), muudetud, § 261a lõike 1 kohaselt pööratakse otsus täitmisele vaid siis, kui selles on näidatud õigustatud isik ja võlgnik, piiritletud sissenõudmistaotluses osutatud kohustuste ulatus ja sisu ning määratud täitmise tähtaeg.

22 Nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, peab Tšehhi kõrgemate kohtute väljakujunenud praktika kohaselt võlgniku isik olema täpselt määratletud või vähemalt peab asjaomase täitedokumendi alusel saama vähimagi kahtluseta kindlaks teha isiku, kellel kohustus lasub (Nejvyšší soud České republiky 25. veebruari 1999. aasta otsus, viide: 21 Cdo 2101/98, avaldatud *Soudní judikatura* 6/1999, lk 233). Tšehhi Sotsialistliku Vabariigi ülemkohus (Nejvyšší soud České socialistické republiky) leidis oma 18. veebruari 1981. aasta otsuses, (viide: Cpj 159/79, *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek*, 1981, lk 499), et otsus, milles võlgnik ei ole täpselt määratletud, ei ole täiteotsus ega ei saa olla sissenõude alus. Samuti tuleneb eelotsusetaotluse esitanud kohtu laiendatud koja 26. oktoobri 2005. aasta otsusest (viide: 2 Afs 81/2004-54), et sellise täitedokumendi alusel tehtud sissenõudetoimingud, milles adressaat ei ole piisava täpsusega määratletud, tuleb tühistada.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

23 Hauptzollamt Weiden (Weideni toll, Saksamaa) väljastas 2. juulil 1999 maksuteate, mille adressaat oli „Milan Kyrian, Studniční 836, 39811 Protivín, Tšehhi Vabariik" ja milles nõuti aktsiisimaksu tasumist summas 218 520 Saksa marka. Hauptzollamt Weideni poolt väljastatud nimetatud täitedokument tehti Tšehhi Vabariigi rahandusministeeriumi tolliosakonna (Ministerstvo financí – Generální ředitelství cel) (edaspidi „asutus, kellelt põhimenetluses abi taotletakse") kaudu teatavaks 6. augustil 1999.

24 Taotlev asutus Hauptzollamt Regensburg tegi 28. septembril 2004 maksuotsuse, ja 7. oktoobril 2004 esitas asutusele, kellelt põhimenetluses abi taotletakse, direktiivi 76/308 artikli 6 alusel taotluse nõuda aktsiisimaks sisse Hauptzollamt Weideni poolt väljastatud täitedokumendi alusel. Sissenõudmistaotluses on võlgnikuna märgitud põhikohtuasja kaebuse esitaja ja näidatud tema eesnimi, perekonnanimi, aadress ja sünnikuupäev ning aktsiisivõlg koos trahviga summas 3 258 625,30 Tšehhi krooni.

25 Asutus, kellelt põhikohtuasjas abi taotletakse, delegeeris 2004. aasta detsembris maksuvõla sissenõudmise Celní úřad Táborile. Viimane tegi 2004. aasta detsembris kaks maksuotsust maksuvõla sissenõudmiseks, mis puudutasid vastavalt aktsiisi ja trahvi ning milles oli seaduse nr 337/1992 § 73 lõike 1 kohaselt määratud tasumise tähtaeg. M. Kyrian esitas nende otsuste peale vaide, mille Celní ředitelství České Budějovice (České Budějovice toll, Tšehhi Vabariik) jättis 4. märtsi ja 6. aprilli 2005. aasta otsustega rahuldamata. Krajský soud v Českých Budějovicích ja Nejvyšší správní soud jätsid nimetatud otsused vastavalt 5. oktoobri 2005. aasta määrusega ja 28. juuni 2006. aasta otsusega muutmata.

26 Celní úřad Tábor andis 6. märtsil 2006 välja täitekorralduse kõnealuse maksuvõla sissenõudmiseks kinnipidamisega M. Kyriani töötasust. Viimane esitas nimetatud täitekorralduse kohta vastuväited, mille Celní úřad Tábor 31. oktoobri 2006. aasta otsusega tagasi lükkas.

27 M. Kyrian esitas nimetatud täitekorralduse peale kaebuse Krajský soud v Českých Budějovicíchile. Ta väitis eelkõige, et Hauptzollamt Weideni poolt väljastatud täitedokumendis, kus on märgitud adressaadi eesnimi, perekonnanimi ja aadress, ei ole adressaat piisava täpsusega määratletud, kuna see täitedokument võib olla kohaldatav nii kaebuse esitaja isa kui poja suhtes, kelle nimi on samuti Milan Kyrian ja kes elavad samal aadressil. Kuna täitedokumendis ei ole täpsustatud seda, kelle kohta nimetatud samanimelistest isikutest kõnealune täitedokument on väljastatud, ei saa seda täita, kuna nimetatud dokumenti ei ole nõuetekohaselt teatavaks tehtud.

28 M. Kyrian väitis lisaks, et kuna ta ei saanud talle Saksa tolliasutuse poolt saksa keeles adresseeritud dokumentidest aru, ei olnud tal võimalik võtta kohaseid meetmeid oma õiguste kaitseks. M. Kyriani väitel ei olnud ta kohustatud nimetatud dokumente omal kulul tõlkida laskma.

29 Krajský soud v Českých Budějovicích jättis 14. märtsi 2007. aasta otsusega kaebuse esimeses astmes rahuldamata. Ta juhtis tähelepanu sellele, et seaduse nr 191/2004, millega võeti üle direktiiv 76/308, § 6 lõike 1 kohaselt on taotleva asutuse asukohaliikmesriigis nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument kohe selle esitamisel käsitatav nõude Tšehhi Vabariigis täitmisele pööramist lubava täitedokumendina. Seetõttu ei ole asutus, kellelt põhimenetluses abi taotletakse, ega Krajský soud v Českých Budějovicích pädevad arutama M. Kyriani poolt esitatud vastuväiteid Hauptzollamt Weideni poolt väljastatud täitedokumendi kohta.

30 Krajský soud v Českých Budějovicíchi arvates on võlgnik selgelt määratletud, kuna sissenõudmistaotluses on esitatud lisaks tema eesnimele, perekonnanimele ja aadressile ka sünnikuupäev. Sissenõudmistaotluse ja sellele lisatud teatamisdokumendi kohaselt on täitedokument teatavaks tehtud ja see on kehtiv. Samuti ei rikutud M. Kyriani õigusi sellega, et menetlus Saksa tolliasutuses toimus saksa keeles. Krajský soud v Českých Budějovicích leiab, et miski ei takistanud viimasel enda huvides

kõnealust täitedokumenti, kaasa arvatud selles sisalduvaid juhiseid nimetatud dokumendi vaidlustamise kohta, tõlkida laskmast.

31 M. Kyrian esitas Krajský soud v Českých Budějovicích otsuse peale Nejvyšší správní soudile kassatsioonkaebuse, milles väitis, tuginedes samadele põhjendustele nagu esimeses astmes, et arutusel olev täitedokument ei kuulu täitmisele.

32 Neil asjaoludel otsustas Nejvyšší správní soud menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas […] direktiivi 76/308/EMÜ […] artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et kui liikmesriigi kohtule, kelle tööpiirkonnas on taotluse saanud asutuse asukoht, on esitatud kaebus sissenõudetoimingute peale, siis on see kohus pädev kooskõlas selle liikmesriigi seaduste ja määrustega kontrollima, kas nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument kuulub täitmisele ja kas see on võlgnikule nõuetekohaselt teatavaks tehtud?

2. Kas ühenduse õiguse üldpõhimõtetest – eeskätt õiglase kohtuliku arutamise, hea halduse ja õigusriigi põhimõtetest – tuleneb, et nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi võlgnikule teatavaks tegemine keeles, millest ta ei saa aru ja mis ei ole ka selle riigi ametlik keel, kus täitedokument võlgnikule teatavaks tehakse, on puudus, mis lubab keelduda sissenõude täitmisele pööramisest sellise täitedokumendi alusel?”

Eelotsuse küsimused

Esimene küsimus

33 Esimese küsimusega, mida tuleb analüüsida kahes osas, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 76/308 artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et taotluse saanud asutuse aukohaliikmesriigi kohtud on pädevad kontrollima esiteks, kas nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument kuulub täitmisele ja teiseks, kas see on võlgnikule nõuetekohaselt teatavaks tehtud.

Taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi kohtute pädevus kontrollida, kas nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument kuulub täitmisele

34 Direktiiviga 76/308 on kehtestatud ühised eeskirjad vastastikuse abi kohta, et tagada lõivude, tollimaksude ja maksudega seotud nõuete sissenõudmine (vt selle kohta 7. septembri 2006. aasta otsus kohtuasjas C-470/04: N, EKL 2006, lk I-7409, punkt 53).

35 Et tagada direktiivi 76/308 täielik toime ja autonoomne tõlgendamine, tuleb lähtuda peamiselt selle süsteemist ja eesmärkidest (vt analoogia alusel 15. jaanuari 2004. aasta otsus kohtuasjas C-433/01: Blijdenstein, EKL 2004, lk I-981, punkt 24, ja 17. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-347/08: Vorarlberger Gebietskrankenkasse, EKL 2009, lk I-8661, punkt 35).

36 Direktiivi 76/308 artikli 8 lõike 1 kohaselt tunnustatakse nõude täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti otseselt ja seda käsitatakse automaatselt kui juriidilist dokumenti, mis lubab taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi nõude täitmisele

pööramist. Kuigi nimetatud artikli lõike 2 kohaselt võib täitedokumenti vajaduse korral ja kooskõlas taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigis kehtivate seadustega vastu võtta ja kinnitada dokumendina, mis lubab nõude täitmisele pööramist kõnesoleva liikmesriigi territooriumil, ning sellise dokumendiga asendada või täiendada, ei või kõnealuste vorminõuete täitmisest keelduda, kui täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument on nõuekohaselt koostatud. Sellest sättest tuleneb ka see, et kui nende vorminõuete täitmine põhjustab nõude ja/või abi taotleva asutuse poolt väljastatud nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi vaidlustamise, kohaldatakse selle direktiivi artiklit 12.

37 Direktiivi 76/308 artikkel 12 näeb ette selle liikmesriigi pädevate organite, kus asub abi taotlev asutus, ja selle liikmesriigi pädevate organite, kus asub taotluse saanud asutus, vahel pädevuse jaotuse võlgnevuse, täitedokumendi või täitetoimingute osas tekkinud vaidluste lahendamisel.

38 Nimetatud artikli lõige 1 sätestab, et kui sissenõudmismenetluse ajal vaidlustab huvitatud isik nõude või selle täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi, mis on välja antud abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigis, peab nimetatud isik pöörduma abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigi pädeva organi poole vastavalt selles liikmesriigis kehtivatele õigusnormidele. Sama artikli lõige 2 näeb ette, et kui taotluse saanud asutus on abi taotlevalt asutuselt või huvitatud isikult nimetatud teate saanud, peatab ta täitemenetluse kuni selles valdkonnas pädeva organi otsuseni, kui abi taotlev asutus kooskõlas teise lõiguga teisiti ei nõua.

39 Seevastu direktiivi 76/308 artikli 12 lõike 3 kohaselt tuleb liikmesriigis, kus asub taotluse saanud asutus, võetud täitemeetmete vaidlustamisel pöörduda selle liikmesriigi pädeva organi poole vastavalt seal kehtivatele õigusnormidele.

40 Selline pädevuse jaotus tuleneb asjaolust, et nõue ja täitedokument põhinevad abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigi õigusnormidel, samas kui taotluse saanud asutuse

asukohaliikmesriigis tehtavate täitetoimingute osas kohaldab viimati nimetatud asutus direktiivi 76/302 artiklite 5 ja 6 kohaselt selles liikmesriigis kehtivaid vastavaid toiminguid reguleerivaid õigusnorme, kuna tal on võimalik kõige paremini otsustada siseriikliku meetme õiguspärasuse üle (vt analoogia alusel 27. septembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-184/05: Twoh International, EKL 2007, lk I-7897, punkt 36, ja 27. jaanuari 2009. aasta otsus kohtuasjas C-318/07: Persche, EKL 2009, lk I-359, punkt 63).

41 Nimetatud pädevuse jaotus ei võimalda taotluse saanud asutusel põhimõtteliselt vaidlustada sellise meetme või otsuse kehtivust või täitmisele pööratavust, mille teatavakstegemist abi taotlev asutus soovib.

42 Kuigi seega kuulub nõude või täitedokumendi vastu esitatud vastuväidete põhjendatuse tuvastamine põhimõtteliselt abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigi organite pädevusse, ei ole siiski välistatud, et erandkorras on taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi organil õigus kontrollida, kas asjaomase täitedokumendi kohased täitetoimingud kujutavad endast ohtu avalikule korrale viimati nimetatud liikmesriigis ja seega keelduda abi andmast täielikult või osaliselt või anda abi teatud tingimustel.

43 Direktiivi 76/308 artiklite 6 ja 8 kohaselt käsitatakse sissenõude esemeks olevat nõuet ja nõude täitmisele pööramist lubavat juriidilist dokumenti sarnaselt taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi nõuete ja täitedokumentidega. On raske uskuda, et kõnealune liikmesriik teeks nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi kohaseid täitetoiminguid, kui need toimingud ohustavad avalikku korda selles liikmesriigis. Lisaks on avalikku korda puudutav erand sätestatud direktiivi 76/308 artikli 4 lõikes 3 seoses abi taotleva asutuse poolt esitatava teavitamispalvega, mille kohaselt võib taotluse saanud asutus teabe esitamisest keelduda eeskätt juhul, kui teabe andmine võib ohustada avalikku korda tema asukohaliikmesriigis.

44 Kõigist eeltoodud kaalutlustest tuleneb, et taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi kohtutel ei ole põhimõtteliselt pädevust kontrollida, kas nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument kuulub täitmisele.

Taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi kohtute pädevus kontrollida, kas nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument on võlgnikule nõuetekohaselt teatavaks tehtud

45 Selleks et vastata esimese küsimuse teisele osale, tuleb tõlgendada direktiivi 76/308 artikli 12 lõikes 3 kasutatud mõistet „täitemeetmed".

46 Nimetatud direktiivi artikli 5 kohaselt teeb vastastikuse abi raames toimuva sissenõudmismenetluse esimeses etapis taotluse saanud asutus adressaadile teatavaks kõik nõude või selle sissenõudmisega seotud juriidilised dokumendid ja otsused, mis pärinevad abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigist, kusjuures edastatav teave peab põhinema taotleva asutuse poolt antud teabel.

47 Sellest tuleneb, et kõnealune teatavakstegemine on direktiivi 76/308 artikli 12 lõikes 3 ette nähtud täitemeede ja et kooskõlas nimetatud sättega tuleb kõik kaebused teatavakstegemise peale esitada taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi kohtule.

48 Sellist tõlgendust kinnitab lisaks ka asjaolu, et nagu tuleneb direktiivi 76/308 põhjendusest 6 ja artikli 5 lõikest 1, peab taotluse saanud asutus andma abi vastavalt tema asukohaliikmesriigis samalaadsete dokumentide ja otsuste teatavakstegemist reguleerivatele õigusnormidele.

49 Nagu käesoleva otsuse punktis 40 viidatud, on taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi pädeval asutusel võimalik kõige paremini tõlgendada selles liikmesriigis kehtivaid seaduseid ja määruseid.

50 Seega tuleb esimesele küsimusele vastata, et direktiivi 76/308 artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi kohus ei ole põhimõtteliselt pädev kontrollima, kas nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument kuulub täitmisele. Kuid juhul, kui selle liikmesriigi kohtule esitatakse kaebus täitemeetmete, nagu täitedokumendi teatavakstegemise, kehtivuse või nõuetekohasuse peale, võib see kohus kontrollida, kas need meetmed on võetud nõuetekohaselt kooskõlas nimetatud liikmesriigi seaduste ja määrustega.

Teine küsimus

51 Teise küsimuse vastuvõetavusega seoses rõhutab Tšehhi valitsus, et kuna taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi kohtutel ei ole õigust hinnata, kas võlgnikule dokumentide või otsuste teatavakstegemisel on järgitud ühenduse õiguse üldpõhimõtteid, siis ei mõjuta eelotsuse küsimus eelotsusetaotluse esitanud kohtu otsust ja on seega pelgalt oletuslik.

52 Kuna eelotsusetaotluse esitanud kohus on pädev kontrollima seda, kas teatavakstegemine toimus nõuetekohaselt, on nimetatud kohus igal juhul pädev kooskõlas oma asukohaliikmesriigi seaduste ja määrustega tuvastama ka võimalikke puudusi teatavakstegemisel. Võttes arvesse, et Nejvyšší správní soud selgitas eelotsusetaotluses selgelt neid põhjusi, miks ta leiab, et teine eelotsuse küsimus on asjakohane ja miks selle vaidluse lahendamiseks, milles tema poole pöörduti, on vajalik sellele vastata, on kõnealune küsimus, vastupidiselt Tšehhi valitsuse väidetele, vastuvõetav.

53 Teise küsimusega soovib Nejvyšší správní soud põhimõtteliselt teada, kas nõude täitmisele pööramist lubava juriidilise dokumendi teatavakstegemist võib pidada nõuetekohaselt toimunuks, kui seda tehti taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi territooriumil keeles, millest adressaat aru ei saa ja mis ei ole ka selle liikmesriigi ametlik keel.

54 Tuleb rõhutada, et direktiivis 76/308 ei ole sätestatud, et see, kui nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument tehakse teatavaks muus keeles kui keel, millest adressaat aru saab või mis on taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi ametlik keel või üks ametlikest keeltest, on õigusvastane.

55 Direktiivi 76/308 artikkel 17 sätestab, et abitaotlustele, täitmisele pööramist lubavatele juriidilistele dokumentidele ja muudele lisatud dokumentidele tuleb lisada tõlge selle liikmesriigi ametlikus keeles või ühes ametlikus keeles, kus asub taotluse saanud asutus, ilma et see piiraks nimetatud asutuse õigust tõlke edastamisest loobuda, samas kui täitedokumendi adressaadil seda õigust ei ole.

56 Kuid, nagu õigesti rõhutavad Tšehhi ja Saksamaa valitsus ning komisjon, on selles sättes nimetatud tõlge ette nähtud taotluse saanud asutuse, mitte võlgniku tarbeks. Lisaks – nagu komisjon õigesti märgib –, kui võrrelda direktiiviga 76/308 sätestatud korda ning tsiviil- ja kaubandusasjades tehtava õigusalase koostöö korda, mis on sätestatud eeskätt Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määruses (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades (dokumentide kättetoimetamine), millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000 (ELT L 324, lk 79; ELT eriväljaanne 19/01, lk 227), siis viimast reguleerivad erinevad sätted kui õigusalast koostööd haldus- ja maksuasjades, kuna menetlust maksuametis ja selle tulemusel tehtud otsuse teatavakstegemist reguleerivad siseriiklikud õigusnormid.

57 Direktiivi 76/308 eesmärk on tagada eeskätt tõhus teavitamine kõigist juriidilistest dokumentidest ja otsustest, sealhulgas kohtudokumentidest ja -otsustest, mis pärinevad abi taotleva asutuse asukohaliikmesriigist ning on seotud nõude või selle sissenõudmisega. Nimetatud direktiiviga ei ole võimalik seda eesmärki saavutada, kui ei järgita kõnealuste teadete adressaatide õigustatud huvisid (vt analoogia alusel 9. veebruari 2006. aasta otsus kohtuasjas C-473/04: Plumex, EKL 2006, lk I-1417 punkt 21).

58 Selles küsimuses tuleb rõhutada, et õigeaegse teavitamise eesmärk on anda adressaadile võimalus kindlaks määrata talle teatavaks tehtud dokumendis esitatud nõude ese ja põhjus ning kaitsta oma õigusi (vt selle kohta 8. mai 2008. aasta otsus kohtuasjas C-14/07: Weiss und Partner, EKL 2008, lk I-3367, punkt 73).

59 Seega peab täitedokumendi adressaat direktiivi 76/308 alusel toimuva vastastikuse abi raames saama täpselt kindlaks määrata vähemalt nõude eseme ja põhjuse.

60 Sellises menetluses nagu põhikohtuasjas on niisuguse olukorraga tegemist juhul, kui dokument tehakse teatavaks taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi ametlikus keeles. Direktiivi 76/308 artikli 5 lõike 1 kohaselt teeb dokumendi adressaadile teatavaks taotluse saanud asutus kooskõlas oma asukohaliikmesriigis samalaadsete dokumentide ja otsuste teatamist reguleerivate eeskirjadega, mis viitab sellele, et teatavakstegemine toimub eelkõige selle liikmesriigi ametlikus keeles.

61 Kuna direktiiv 76/308 ei näe ette tagajärgi selleks puhuks, kui teatavakstegemine toimub muus keeles kui taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi ametlik keel, siis tuleb liikmesriigi kohtul kohaldada siseriiklikku õigust, jälgides samas, et tagatud on ühenduse õiguse täielik toime, mis võib teda kallutada tõlgendama vaid riigisisest olukorda silmas pidades välja töötatud õigusnormi nii, et seda saaks kohaldada asjaomases piiriüleses olukorras (vt selle kohta 8. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-443/03: Leffler, EKL 2005, lk I-9611, punkt 51).

62 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast tuleneb, et sõnaselgete ühenduse õigusnormide puudumisel tuleb iga liikmesriigi õiguskorras kehtestada kohtumenetluse normid, mille eesmärk on tagada menetluse pooltele ühenduse õiguse vahetust õigusmõjust tulenevate õiguste kaitse (vt selle kohta 16. detsembri 1976. aasta otsus kohtuasjas 33/76: Rewe-Zentralfinanz ja Rewe-Zentral, EKL 1976, lk 1989, punkt 5, ja eespool viidatud kohtuotsus Leffler, punkt 49). Euroopa Kohus on samuti selgitanud, et kõnealused menetlusnormid ei või siiski olla ebasoodsamad kui samalaadseid siseriiklikke õiguskaitsevahendeid käsitlevad normid (võrdväärsuse põhimõte), ega tohi olla sätestatud selliselt, et nad muudavad ühenduse õiguskorraga antud õiguste kasutamise praktiliselt võimatuks või ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (vt eespool viidatud kohtuotsus Rewe-Zentralfinanz ja Rewe-Zentral, punkt 5; 10. juuli 1997. aasta otsus kohtuasjas C-261/95: Palmisani, EKL 1997, lk I-4025, punkt 27; 15. septembri 1998. aasta otsus kohtuasjas C-231/96: Edis, EKL 1998, lk I-4951, punkt 34, ja eespool viidatud kohtuotsus Leffler, punkt 50).

63 Seega tuleb teisele küsimusele vastata, et direktiivi 76/308 alusel antava vastastikuse abi korral tuleb nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument selle adressaadile teatavaks teha taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi ametlikus keeles, et nimetatud isikul oleks võimalik kaitsta oma õigusi. Selleks et tagada nimetatud õiguse järgimine, tuleb liikmesriigi kohtul kohaldada siseriiklikku õigust, jälgides samas, et tagatud on ühenduse õiguse täielik toime.

Kohtukulud

64 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus. Euroopa Kohtule märkuste esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Nõukogu 15. märtsi 1976. aasta direktiivi 76/308/EMÜ vastastikuse abi kohta teatavate lõivude, tollimaksude, maksude ja muude meetmetega seotud nõuete sissenõudmisel, muudetud nõukogu 15. juuni 2001. aasta direktiiviga 2001/44/EÜ, artikli 12 lõiget 3 tuleb tõlgendada nii, et taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi kohus ei ole põhimõtteliselt pädev kontrollima, kas nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument kuulub täitmisele. Kuid juhul, kui selle liikmesriigi kohtule esitatakse kaebus täitemeetmete, nagu täitedokumendi teatavakstegemise, kehtivuse või nõuetekohasuse peale, võib see kohus kontrollida, kas need meetmed on võetud nõuetekohaselt kooskõlas nimetatud liikmesriigi seaduste ja määrustega.**

2. **Direktiivi 76/308, muudetud direktiiviga 2001/44/EÜ, alusel antava vastastikuse abi korral tuleb nõude täitmisele pööramist lubav juriidiline dokument selle adressaadile teatavaks teha taotluse saanud asutuse asukohaliikmesriigi ametlikus keeles, et nimetatud isikul oleks võimalik kaitsta oma õigusi. Selleks et tagada nimetatud õiguse järgimine, tuleb liikmesriigi kohtul kohaldada siseriiklikku õigust, jälgides samas, et tagatud on ühenduse õiguse täielik toime.**

Allkirjad